

Udfold frivilligrådernes potentiale og styrk den frivillige sektors samarbejde med kommunen

Frivilligrådets anbefalinger til kommuner og lokale frivilligråd

Publikationen er udgivet af:
Frivilligrådet
Stationsvej 10
9460 Brovst
Tlf: 33 93 52 93
E-mail: info@frivilligraadet.dk
www.frivilligraadet.dk

Udfold frivilligrådernes potentiale og styrk den frivillige sektors samarbejde med kommunen

Oktober 2020

1. udgave, 1. oplag

Trykt udgave: ISBN 978-87-996708-8-8

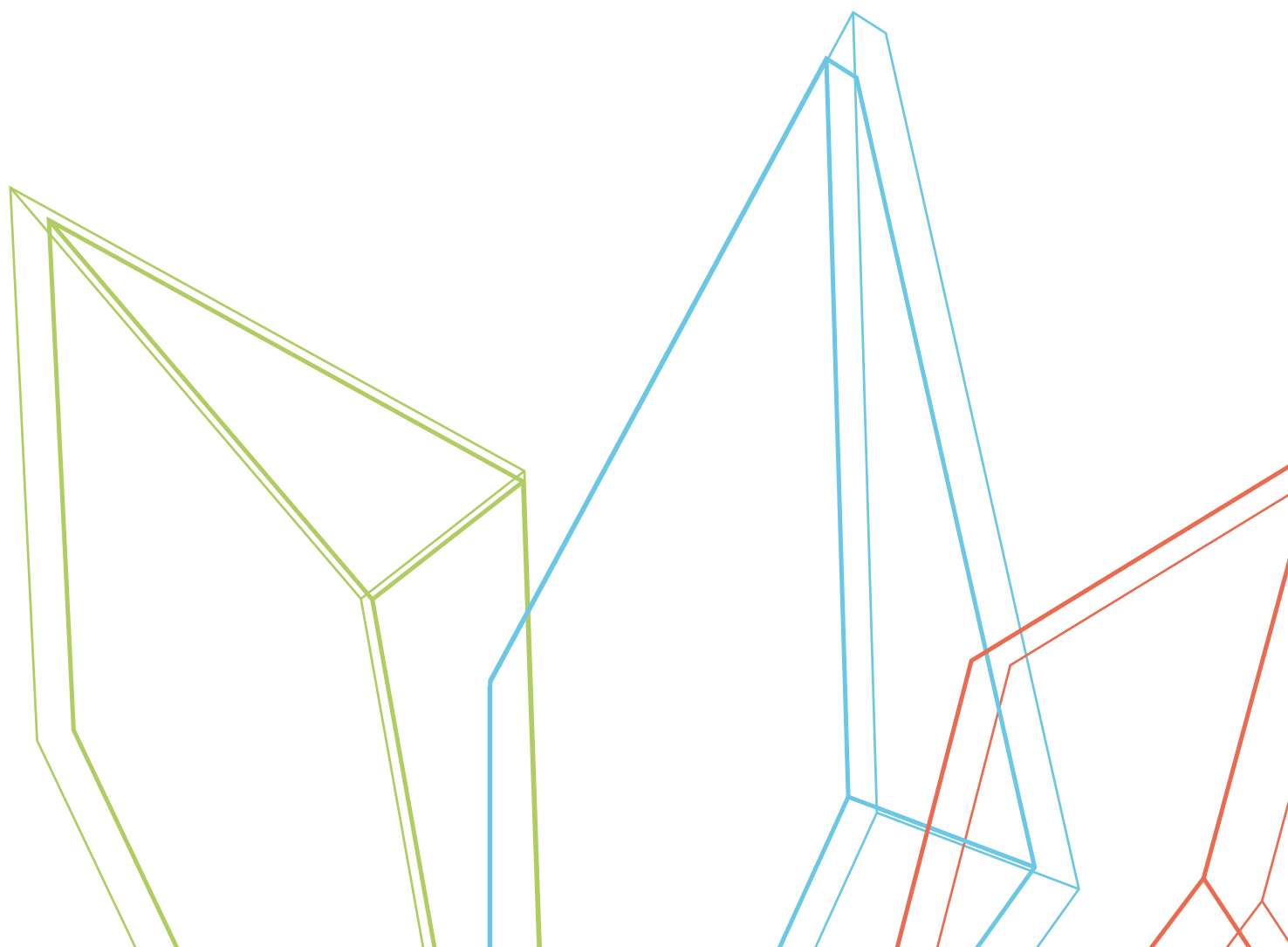
Elektronisk udgave: ISBN 978-87-996708-9-5

Layout: 4PLUS4

Tryk: Fjerritslev Tryk

Indhold

Forord	4
Indledning	6
Det frivillige landskab i kommunerne	8
1 Legitimitet og mandat	10
2 Vejen til indflydelse	16
3 Uddeling af midler	20
4 Samspil mellem lokale frivilligråd og frivilligcentre	22
Frivilligrådet.....	24

Forord

Civilsamfundets samspil med velfærdsstaten er vigtigere end nogensinde før. Især står kommunerne over for at skulle løse en lang række problematikker på velfærdsområdet. For eksempel kæmper stadig flere mennesker med stress, mistrivsel og ensomhed.

De frivillige organisationer kan i mange tilfælde bidrage til at løse disse problemer. Deres initiativer og stemmer er derfor yderst relevante for kommunerne, og deres idéer til løsninger kommer blandt andet til udtryk gennem de lokale frivilligråd. Rådene kan på vegne af de frivillige sociale organisationer og andre interessenter være en platform for diskussion af civilsamfundets samarbejde med netop din kommune.

Jeg vil gerne fremhæve tre principper, som er vigtige, når frivilligrådene skal sikre et godt samarbejde mellem civilsamfundet og den offentlige sektor:

- 1. Samarbejd med relevante aktører:** Et lokalt frivilligråd bør i sit politiske arbejde, for at sikre et godt samarbejde mellem de lokale frivillige organisationer og kommunen, inddrage alle relevante aktører for at få mest mulig viden og indflydelse. Et lokalt frivilligråd kan med fordel samarbejde med de frivillige organisationer og frivilligcentret samt andre politiske råd og udvalg fx folkeoplysningsudvalg, integrationsråd, ældreråd, handicapråd og udsatteråd.
- 2. Arbejd på tværs af områder:** Mange lokale frivilligråd har fokus på det frivillige *sociale* område, men det er ikke ensbetydende med, at andre områder ikke er relevante for frivilligrådets arbejde. Det er vigtigt at være opmærksom på, hvad der sker på andre områder og samarbejde på tværs af fx kultur-, idræts-, sundheds- og socialområdet.
- 3. Find den samarbejdsform, der passer bedst til din kommune:** Ikke én samarbejdsform passer til alle kommuner. Både det frivillige landskab og kommunernes organisering er forskelligt fra kommune til kommune, hvilket er en kvalitet, der bør værnes om. Det centrale er, at der vælges en samarbejdsform, som lokalt giver de bedste betingelser for indflydelse og samarbejde.

Publikationen tager udgangspunkt i ovenstående tre principper. Den giver et indblik i opgaverne for de lokale frivilligråd, og den kan være en hjælp til at tage hul på nogle af opgaverne. Vi har samlet en række konkrete råd til, hvordan dit lokale frivilligråd kan få en stærkere stemme og dermed i højere grad arbejde for gode vilkår for den lokale frivillighed samt styrke samarbejdet mellem kommune og frivillige organisationer.

På den måde kan de følgende sider være en hjælp til at synliggøre og udfolde potentialet i lokale frivilligråd og sætte nye initiativer på dagsordenen i kommunerne og i de frivillige organisationer.

God læselyst,

Mads Roke Clausen,
Formand for Frivilligrådet

Indledning

Et lokalt frivilligråd er en stærk indikator for, at samarbejdet mellem den offentlige og frivillige sektor vægtes højt i kommunen. Alle kommuner har mulighed for at etablere et lokalt frivilligråd, men det er ikke lovpligtigt. Det er kommunen og lokale frivillige organisationer, der identificerer behovet for at have et frivilligråd.

I mange kommuner er der et velfungerende samarbejde mellem kommunen og de frivillige organisationer. Samarbejdet kan optimeres ved at udfolde potentialerne i det lokale frivilligråd. De følgende anbefalinger er en hjælp hertil.

Anbefalingerne er udarbejdet af det nationale frivilligråd på baggrund af en kortlægning af lokale frivilligråd, hvor der blev indsamlet viden om frivilligrådernes formål, værdi, opgaver, sammensætning og udfordringer. Frivilligrådet har desuden besøgt en række lokale frivilligråd for at få deres input til anbefalingerne. Derudover har en sparingsgruppe bestående af repræsentanter fra Kommunernes Landsforening, Socialstyrelsen, Frivilligcentre & Selvhjælp Danmark, Center for Frivilligt Socialt Arbejde samt udvalgte lokale frivilligrådsmedlemmer og kommunale frivilligkonsulenter bidraget med deres viden og erfaringer.

Frivilligrådernes formål

Frivilligrådene er de frivillige organisationers talerør i kommunen. De har til formål at forstærke den lokale dialog og arbejder for at fremme gode rammer og vilkår for de lokale frivillige organisationer.

Formål og målgruppe

Formålet med disse anbefalinger er at styrke de lokale frivilligråds arbejde og derved understøtte deres politiske indflydelse og deres rolle som repræsentanter for den frivillige sektor lokalt. Anbefalingerne skal ses som gode råd, som kommunerne og de lokale frivilligråd kan følge i det omfang, de kan passe ind i den lokale kontekst.

Det nationale frivilligråd vil opfordre alle kommuner og lokale frivilligråd til at gøre brug af anbefalingerne. Anbefalingerne henvender sig både til medlemmer af de lokale frivilligråd samt politikere og ansatte i kommunerne. Desuden er anbefalingerne et godt redskab for de kommuner, som ønsker at oprette et frivilligråd.

Temaer for anbefalinger

De følgende anbefalinger omhandler dialog og samarbejde mellem frivilligrådet, kommunen, frivilligcentret og de frivillige organisationer og sætter fokus på fire temaer, som er vigtige, hvis frivilligrådene skal udfolde deres potentiale. Temaerne er:

- 1 Legitimitet og mandat
- 2 Vejen til indflydelse
- 3 Uddeling af midler
- 4 Samspil mellem det lokale frivilligråd og frivilligcentret

Det frivillige landskab i kommunerne

Den frivillige *sociale* sektor er mangfoldig, og der kan være stor variation i aktører fra kommune til kommune. Typiske aktører er frivillige sociale organisationer, frivilligråd, frivilligcentre, kommunale frivilligkonsulenter og andre frivillige organisationer. Aktørerne og deres rolle, opgaver og ansvar er kort beskrevet nedenfor.

Lokale frivilligråd

Et lokalt frivilligråd er et politisk organ, som repræsenterer de frivillige organisationers interesser over for kommunen. Lokale frivilligråd er med til at sikre, at den frivillige sektor opnår indflydelse på den kommunalpolitiske dagsorden. Frivilligrådene fungerer som talerør mellem kommunen og lokale frivillige organisationer og forstærker den lokale dialog. Det er forskelligt fra kommune til kommune, hvilket navn rådet har, men de mest anvendte navne er frivilligråd og frivillighedsråd.

Frivillige sociale organisationer

Frivillige organisationer er kernen i civilsamfundet. De bygger på, at der ydes en frivillig indsats til gavn for andre. Frivillige organisationer kan være meget forskellige både hvad gælder organiseringsgrad, aktiviteter og målgrupper. Frivillige sociale organisationers aktiviteter retter sig ofte mod personer med handicap, sociale problemer, psykisk sårbarhed såvel som udsatte børn og unge.

Frivilligcentre

Et frivilligcenter arbejder for at styrke det lokale frivillige engagement. De har til formål at støtte, udvikle og fremme frivilligheden lokalt ved at mobilisere frivillige, synliggøre det frivillige arbejde og yde konsulentbistand til alle interesserede.

Andre frivillige organisationer

Udover frivillige *sociale* organisationer er der frivillige organisationer på en lang række andre områder fx kultur, idræt, sundhed, natur m.fl. Der er ofte snitflader mellem de forskellige områder og mange af disse organisationer samarbejder også med kommunen.

Frivilligkonsulenter

I mange kommuner er der ansat medarbejdere, hvis opgave typisk vil være at stå for kontakt, koordinering og samarbejde med de lokale frivillige organisationer. Disse kaldes ofte for frivilligkonsulenter og kan både arbejde på et strategisk niveau og mere hands-on med samarbejdsprojekter.

Samarbejde mellem aktørerne

Ovenstående aktører har hver især forskellige roller og styrker. Det er vigtigt at være opmærksom på snitfladerne og rollefordelingen mellem aktørerne. Derudover er det vigtigt at få skabt nogle rammer, som understøtter samarbejdet på tværs af aktørerne. I samarbejde er det muligt at styrke og udvikle frivilligheden.

1. Legitimitet og mandat

I forhold til et lokalt frivilligråds legitimitet og mandat er det vigtigt at gøre sig overvejelser om frivilligrådets formål, sammensætningen af rådsmedlemmer, samt hvilke områder inden for frivilligheden rådet skal repræsentere.

Det er afgørende, at der er velovervejede vedtægter samt tydelighed omkring det lokale frivilligråds formål og opgaver. Derudover skal der være overensstemmelse mellem rådets formål, opgaver og kompetencer. Ved forventningsafstemning om rådsmedlemmernes rolle kan der skabes et godt grundlag og en fælles forståelse for rådsarbejdet. For at sikre rådets legitimitet skal det desuden være let at finde oplysninger om rådet, og medlemmerne kan med fordel have fokus på at synliggøre rådets arbejde. Synlighed og kendskab til rådet i lokalsamfundet er afgørende for rådets gennemslagskraft. Rådsmedlemmerne skal derfor have en god forbindelse til de frivillige organisationer.

Medlemmerne i et lokalt frivilligråd kan både være udpegede eller valgte. Det væsentlige er, at processen er gennemsigtig, og at den frivillige sektor oplever, at organisationernes interesser har en stemme. Der er således ikke én sammensætning, som passer til alle kommuner, da der er lokale forskelle. Det er op til det enkelte frivilligråd at finde den måde, hvorpå der bedst sikres en bred repræsentation af de frivillige områder, som det er valgt, at rådet skal repræsentere.

Den frivillige *sociale* sektor vil oftest udgøre majoriteten i frivilligrådene både hvad angår repræsentation, formål og opgaver. Et lokalt frivilligråd kan imidlertid også have repræsentation fra andre områder eksempelvis kultur- og idrætsområdet. Det afhænger af, hvad der passer ind i den lokale kontekst.

1.1 Det anbefales, at frivilligrådet har et tydeligt opdrag, som er defineret af kommunen og den frivillige sektor.

Eksempelvis ved, at kommunen og de frivillige organisationer ved oprettelsen af et frivilligråd i samarbejde definerer frivilligrådets formål og opgaver, samt hvilke områder af den frivillige sektor rådet skal repræsentere. Det er vigtigt, at rådet får opgaver, som rådsmedlemmerne finder relevante og tager ejerskab over.

Eksempelvis kan der afholdes et fællesmøde, hvor frivillige organisationer, repræsentanter fra kommunens forskellige fagområder og lokalpolitikere inviteres til at komme med deres input. Derefter kan en mindre gruppe med repræsentanter fra både de frivillige organisationer og kommunen gå sammen om at definere frivilligrådets formål og opgaver.

1.2 Det anbefales, at frivilligrådet har tydelige vedtægter.

Eksempelvis bør frivilligrådet have vedtægter eller lignende dokumenter, der fungerer som retningslinjer for rådets arbejde og virke. Der findes ikke én bestemt måde, hvorpå frivilligrådets vedtægter skal se ud. Derfor er det vigtigt, at frivilligrådet sikrer, at vedtægterne er tydelige og tager forbehold for så mange potentielle udfordringer som muligt.

Af vedtægterne bør følgende som minimum fremgå:

- Navn og hjemsted
- Formål
- Kompetencer og opgaver
- Rådets sammensætning og valgperiode
- Repræsentantskab/Generalforsamling
- Økonomi
- Vedtægtsændringer
- Opløsning

Desuden kan der i vedtægterne eller i en forretningsorden med fordel stå noget om konstituering, mødeafvikling, dagsordener, referater, sekretariatsbetjening, nedsættelse af udvalg, beslutningsdygtighed, udtrædelse, tavshedspligt, inhabilitet, eksklusion og samarbejdspartnere.

1.3 Det anbefales, at frivilligrådets sammensætning afspejler de områder inden for frivilligt arbejde, som rådet repræsenterer.

Eksempelvis kan rådsmedlemmerne findes blandt frivillige (sociale) organisationer inden for forskellige områder og målgrupper. Det kan for eksempel være organisationer, som arbejder for børn og unge, integration og flygtninge, voksne, ældre eller mennesker med handicap. Hvilke målgrupper, der er relevante at have repræsenteret i jeres frivilligråd, beror på en lokal vurdering.

Eksempelvis, at der tilsigtes bred repræsentation og mangfoldighed blandt rådsmedlemmerne hvad angår områder, alder, etnicitet og funktion, så frivilligrådet kan rådgive kommunen om alle de områder, som frivilligrådet repræsenterer.

Eksempelvis kan der være rådsmedlemmer, som repræsenterer andre områder end socialområdet. Det kan fx være kultur- og idrætsområdet.

Eksempelvis kan der tilstræbes bred geografisk repræsentation, så der blandt rådsmedlemmerne er kendskab til det frivillige arbejde i de forskellige byer og lokalsamfund i kommunen.

Eksempelvis kan der være politikere, kommunale fagpersoner, virksomhedsrepræsentanter, repræsentanter fra kommunens frivilligcenter og repræsentanter fra andre kommunale råd med i frivilligrådet. Forhold jer til fordele og ulemper ved dette i jeres lokale kontekst.

Husk, at du som rådsmedlem i et frivilligråd arbejder for hele det frivillige område, som frivilligrådet repræsenterer, medmindre andet er aftalt.

1.4 Det anbefales, at frivilligrådsmedlemmer introduceres til rådsarbejdet og forventningsafstemmer, hvad rollen som rådsmedlem indebærer.

Eksempelvis kan nye rådsmedlemmer få en introduktion til frivilligrådet og dets arbejde. Erfarne rådsmedlemmer eller en medarbejder, som betjener rådet, kan fortælle om rollen og ansvaret som rådsmedlem, hvilke emner, der optager rådet, hvilke faste opgaver rådet har, relevant lovgivning fx servicelovens § 18 samt eventuelle samarbejdsaftaler. Denne introduktion kan med fordel være et fast punkt på førstkommende møde efter valg/udpegning, så alle rådsmedlemmer får forventningsafstemt, hvad rollen som rådsmedlem indebærer.

Eksempelvis kan frivilligrådet lave en intro-pakke med relevante dokumenter, som kan udleveres til nye rådsmedlemmer. Intro-pakken kan fx indeholde frivilligrådets vedtægter, forretningsorden, procedure for valg, møder i frivilligrådet, kontaktiliste til frivilligrådsmedlemmerne, oversigt over kommunens frivillige organisationer, relevant lovgivning, kommunens frivilligpolitik, tildelingskriterier for § 18-midler mm.

1.5 Det anbefales, at der er sammenhæng mellem rådets formål og rådsmedlemmernes kompetencer.

Eksempelvis, at der ved sammensætningen af rådsmedlemmerne er en opmærksomhed på, at frivilligrådets formål og opgaver skal stemme overens med de forskellige typer af rådsmedlemmer, der er i rådet fx frivillige, politikere og repræsentanter fra frivilligcentret eller andre råd.

Eksempelvis, at frivilligrådet snakker om, hvilke kompetencer rådsmedlemmerne har, og hvordan disse kompetencer kan sættes i spil for at opfylde frivilligrådets formål. Alle rådsmedlemmer har hver især noget forskelligt at bidrage med, så sørg for at bruge de kompetencer, der er i rådet, mest hensigtsmæssigt.

Eksempelvis, at frivilligrådet overvejer, hvordan eventuelt manglende kompetencer kan skaffes. For eksempel kan et eller flere rådsmedlemmer deltage i et kursus, eller der kan hentes manglende kompetencer ind udefra. Det kan være videns- og fagpersoner i kommunen, der fx kan yde kommunikationsbistand eller organisationer, som har en efterspurgt viden om fx brugerfrivillighed eller unge frivillige. Alternativt kan frivilligrådsmedlemmerne opfordre en person med efterspurgt kompetencer til at stille op til frivilligrådet ved næste valg.

1.6 Det anbefales, at frivilligrådet gør sig overvejelser om, hvordan rådet kan rekruttere nye frivilligrådsmedlemmer.

Eksempelvis, at frivilligrådet beskriver rådets formål, opgaver og tidsforbrug, så interesserede kandidater nemt kan finde frem til, hvad rådsarbejdet indebærer og dermed er bevidste om, hvad de går ind til.

Eksempelvis, at rådsmedlemmerne spørger personer i deres netværk eller laver opslag i avisen, på frivilligrådets hjemmeside eller via de sociale medier. Frivilligrådet kan med fordel henvende sig til grupper, som ønskes repræsenteret i rådet fx unge frivillige.

1.7 Det anbefales, at frivilligrådet synliggør sit arbejde og sikrer, at der er et kendskab til rådet i lokalsamfundet.

Eksempelvis, at rådsmedlemmerne er i løbende kontakt med de frivillige organisationer, som rådet repræsenterer. Herved kan rådsmedlemmerne tage organisationernes input med til kommunen, men også give informationer tilbage til organisationerne.

Eksempelvis, at frivilligrådet løbende orienterer de frivillige organisationer om rådets arbejde. Det kan fx være gennem et nyhedsbrev eller ved hjælp af frivilligcentrets kommunikationskanaler. Derudover kan rådet vælge at invitere organisationerne til forskelligartede arrangementer.

Eksempelvis kan frivilligrådet synliggøre sig selv ved at deltage i kommunale arrangementer for at udbrede viden om frivilligt arbejde, udsende pressemeddelelser til lokale nyhedsmedier eller uddele en frivilligpris.

Eksempelvis har mange frivilligråd en side på kommunens hjemmeside, hvor der kan findes informationer om rådet. Relevante informationer er vedtægter, frivilligrådets opgaver, medlemmer i rådet, mødedatoer og kontaktoplysninger, så der er mulighed for at kontakte rådet med spørgsmål, gode ideer eller udfordringer. For at give interesserede en større indsigt i rådets arbejde kan dagsordener og referater ligeledes lægges på hjemmesiden. Det samme gælder for information om § 18-midlerne fx ansøgningskemaer, tildelingskriterier og deadlines for ansøgninger. Det er vigtigt, at alle disse oplysninger er opdaterede.

Eksempelvis kan frivilligrådet benytte forskellige medier til at kommunikere deres arbejde ud. Det kan fx være en side på sociale medier såsom Facebook. Fastlæg gerne en strategi for rådets kommunikation.

2. Vejen til indflydelse

Det lokale frivilligråd er ramme for formel inddragelse af den frivillige sektor i lokalpolitisk sammenhæng. Det er et formelt forum for dialog og sparring mellem kommunen og de frivillige organisationer, hvor det er muligt at holde hinanden orienteret. Frivilligrådet kan gøre opmærksom på sektorens udfordringer og muligheder som et samlet råd. Det kan især være en fordel for mindre organisationer, som ellers kan have vanskeligt ved at opnå indflydelse og lydhørhed. Et godt samarbejde mellem kommunen og frivilligrådet er afgørende i arbejdet for at fremme gode rammer og vilkår for de frivillige organisationer.

For at udnytte frivilligrådets potentiale mest muligt skal frivilligrådet have adgang til at få reel indflydelse. Derfor er det vigtigt at sikre gode rammer for det lokale frivilligråds arbejde. Gode rammer og mulighed for indflydelse sikres blandt andet ved hjælp af kvalificeret sekretariatsbistand, samarbejde med politiske udvalg og andre kommunale råd, inddragelse i politiske beslutningsprocesser og en rolle som høringspart.

2.1 Det anbefales, at kommunen afsætter ressourcer til en medarbejder til at betjene frivilligrådet.

Eksempelvis kan medarbejderen være en kommunalt ansat frivilligkonsulent, en medarbejder fra frivilligcentret eller en helt tredje. Det afhænger af den lokale kontekst, da det er forskelligt fra kommune til kommune, hvilken medarbejderfunktion, der bedst kan understøtte frivilligrådet.

Eksempelvis kan en kommunal medarbejder være bindeledet mellem frivilligrådet og kommunens forskellige forvaltninger. Medarbejderen skal supplere rådet med viden om arbejdsgange, processer mv. i kommunen. Medarbejderens opgave kan eksempelvis være at opfange, hvad der rører sig i kommunen og komme med input til, hvilke emner, der er relevante at få på dagsordenen.

Eksempelvis kan sekretariatsbetjeningen med fordel indgå i vedtægter eller forretningsordenen. Desuden kan der indledningsvis laves en forventningsafstemning mellem frivilligrådet og medarbejderen om, hvor mange og hvilke opgaver medarbejderen kan påtage sig. Dette kan også afstemmes løbende fra møde til møde.

2.2 Det anbefales, at frivilligrådet har en løbende dialog med relevante politiske udvalg og forvaltninger.

Eksempelvis en fast mødekadence med relevante politiske udvalg og forvaltninger, der gør det muligt at orientere og drøfte generelle og konkrete spørgsmål. Det er forskelligt fra kommune til kommune, hvor ofte råd, udvalg og forvaltning mødes, men flere råd har gode erfaringer med 1-2 møder om året.

Eksempelvis kan de politiske udvalg og forvaltninger løbende orientere om, hvad der er på tegnebrættet for den kommende periode, som har en betydning for den frivillige sektor. Hermed kan frivilligrådet på forhånd markere, hvor de har noget at bidrage med og dermed forbedre muligheden for indflydelse.

Eksempelvis kan der være en løbende dialog mellem råd og udvalg. I nogle kommuner vil det være godt at aftale en procedure for, hvordan der tages kontakt. Eksempelvis kan det være frivilligrådsformanden, der kontakter udvalgsformanden og omvendt, hvormed formændene har ansvaret for at orientere hele rådet eller udvalget om dialogen.

Eksempelvis, at rådsmedlemmerne selv er proaktive i forhold til at få kendskab til kommunens fokus på frivillighed. Rådsmedlemmerne kan overvære byrådsmøder eller invitere politikere eller embedsmænd med til frivilligrådsmøder for at høre om deres visioner og arbejde med området.

2.3 Det anbefales, at frivilligrådet inddrages tidligt i politiske beslutningsprocesser og bliver høringspart i sager, som vedrører det frivillige område samt områder, hvor rådet har særlig viden.

Eksempelvis kan rådsmedlemmernes viden og erfaring bringes i spil, hvis frivilligrådet er høringspart i sager på det frivillige område.

Eksempelvis kan frivilligrådet med fordel inddrages allerede i de indledende faser af nye politiske tiltag, som vedrører det frivillige område eller områder med snitflader hertil. Det kan fx være, når kommunen udarbejder strategier, der integrerer medborgerskab, frivilligsamarbejde og samskabelse. Dette vil danne grobund for, at der kan findes fælles løsninger på udfordringer og dermed tages bedre politiske beslutninger med en bredere opbakning. Tidlig inddragelse kan desuden give frivilligrådet større ejerskab og en interesse for at hjælpe med implementeringen.

2.4 Det anbefales, at frivilligrådet har en central rolle i udvikling, implementering og evaluering af kommunens frivilligpolitik eller -strategi.

Eksempelvis kan frivilligrådet, hvis kommunen har en frivilligpolitik eller -strategi, være med til at sikre, at den bliver omsat til aktiv handling samt sørge for, at den bliver opdateret, når der opstår et behov herfor.

Eksempelvis kan frivilligrådet, hvis kommunen ikke har en frivilligpolitik eller -strategi, være med til at udvikle og implementere den samt være med til at sikre, at forskellige interessenter inddrages i udviklingsarbejdet.

Eksempelvis kan frivilligrådet inddrages, når kommunen ønsker at have frivilligt arbejde med i strategier eller politikker på andre områder.

Eksempelvis, at frivilligrådet sætter fokus på den frivillige sektors rolle i velfærdssamfundet fx ved at samarbejde med kommunen om at lave nogle retningslinjer for samarbejdet mellem frivillige og offentligt ansatte.

2.5 Det anbefales, at frivilligrådet samarbejder med øvrige råd og udvalg.

Eksempelvis, at frivilligrådet har et formaliseret samarbejde med relevante råd og udvalg i kommunen fx folkeoplysningsudvalg, ældreråd, handicapråd, udsatterråd og integrationsråd. Et samarbejde på tværs af områder giver anledning til erfaringsudveksling og fælles indsatser, som kan føre til større gennemslagskraft og indflydelse.

Eksempelvis, at der afholdes fælles møder på tværs af råd i kommunen, eller at der sidder repræsentanter fra andre råd i frivilligrådet og omvendt. Det er også muligt at oprette et råd, som dækker flere områder, hvis det vurderes, at det er det mest hensigtsmæssige.

Eksempelvis, at frivilligrådet samarbejder med frivilligråd i andre kommuner, så rådene kan trække på hinandens erfaringer og viden.

3. Uddeling af midler

Kommunernes uddeling af midler til det frivillige sociale arbejde er et vigtigt rammevilkår for de lokale frivillige sociale organisationer, som ofte er økonomisk afhængige af offentlige midler, herunder § 18-midler.

Kommunerne er ifølge servicelovens § 18 forpligtet til at afsætte et årligt beløb til at støtte det frivillige sociale arbejde. Frivilligrådene har en stor viden om de lokale organisationers arbejde og økonomiske vilkår, hvorfor de med fordel kan inddrages i kommunens uddeling af midler.

Det er kommunalbestyrelsen, der beslutter, hvilke frivillige aktiviteter, der skal tildeles støttemidler, samt hvilke formål og rammer, der gør sig gældende for ansøgningerne til kommunens § 18-midler. Mange kommuner har dog gode erfaringer med at inddrage frivilligrådet i disse beslutninger.

På tværs af kommuner er der en forskelligartet bevillingsprocedure med hensyn til, hvem der rådgiver ansøgere, sagsbehandler ansøgningerne, beslutter om der skal gives tilsagn og i sidste ende udbetaler pengene. Derfor er det vigtigt, at frivilligrådet og kommunen forholder sig til, hvad den mest hensigtsmæssige bevillingspraksis er, og i samarbejde arbejder for, at den bliver indført.

3.1 Det anbefales, at frivilligrådet er med til at sikre, at § 18-midlerne anvendes til størst gavn for de frivillige sociale organisationer og deres brugere.

Eksempelvis, at frivilligrådet arbejder for, at kommunen prioriterer støtte til det frivillige sociale område. Dette kan eksempelvis gøres gennem årlig drøftelse med det politiske udvalg, som uddeler § 18-midlerne, hvor frivilligrådet kan gøre opmærksom på, hvorfor midlerne er vigtige for organisationerne, og der kan være en dialog om, hvad pengene bliver brugt til i organisationerne.

Eksempelvis kan frivilligrådet være med til at gøre de frivillige sociale organisationer opmærksomme på muligheden for at søge støtte. Evt. i samarbejde med frivilligcentret kan der laves informationsmøder om § 18-midler, hvor der orienteres om tildelingskriterier og krav til ansøgning. Desuden er det vigtigt at huske organisationerne på ansøgningsfrister mm., hvilket fx kan ske gennem nyhedsmails og skrives på frivilligrådets hjemmeside. Som supplement hertil kan der også laves opslag på sociale medier.

3.2 Det anbefales, at frivilligrådet inddrages i definitionen af tildelingskriterier for § 18-midler, så det sikres, at kriterierne matcher den lokale kontekst i forhold til målgrupper og udfordringer i de frivillige sociale organisationer.

Eksempelvis kan frivilligrådsmedlemmerne bidrage med en viden om, hvilke målgrupper og udfordringer, der er i de frivillige sociale organisationer. Det kan fx være i forhold til, om der er bestemte målgrupper, som skal tilgodeses eller om der skal være fokus på udviklingsprojekter eller midler til drift. De lokale behov skal matche tildelingskriterierne for § 18-midler. Derfor er det vigtigt, at frivilligrådet inddrages i definitionen af tildelingskriterierne og udformningen af ansøgningsskemaet.

Eksempelvis kan frivilligrådet årligt gennemgå ansøgningsskemaet og tildelingskriterierne for § 18-midler samt gå i dialog med det politiske udvalg, såfremt der er forslag til ændringer. Ved ændringer i tildelingskriterierne eller ansøgningsskemaet er det vigtigt at oplyse de frivillige organisationer herom. Desuden kan tildelingskriterierne og ansøgningsskemaet med fordel ligge på frivilligrådets side på kommunens hjemmeside. Frivilligrådet bør arbejde for, at det er så nemt som muligt for organisationerne at ansøge om midler.

3.3 Det anbefales, at frivilligrådet er i dialog med kommunen om en hensigtsmæssig bevillingspraksis, som sikrer transparens og habilitet.

Eksempelvis bør frivilligrådet sikre, at informationer om bevillingsproceduren er på frivilligrådets hjemmeside. Det er vigtigt, at oplysninger om bevillingsproceduren er tilgængelige for de frivillige organisationer og andre interesserede. Der skal være transparens i bevillingspraksis, så der ikke kan opstå tvivl om, hvorvidt bevillingerne er foregået på den rette måde.

Eksempelvis kan frivilligrådet i samarbejde med kommunen præcisere forvaltningslovens § 3 om inhabilitet og dermed opstille regler for, hvornår en bedømmer er inhabil. Der kan fx laves en vejledning for, hvad processen er i tilfælde af inhabilitet.

4. Samspil mellem lokale frivilligråd og frivilligcentre

Lokale frivilligråd og frivilligcentre er begge sat i verden for at hjælpe de frivillige organisationer i kommunen.

Et frivilligcenter er et lokalt videnscenter for frivillighed, som bl.a. rådgiver og vejleder frivillige organisationer samt hjælper nye initiativer i gang. Frivilligcentrene agerer således primært på det praktiske plan, hvorimod et lokalt frivilligråd arbejder politisk for at skabe lokal opbakning til frivilligheden samt for at sikre gode rammer og vilkår for de frivillige organisationer.

Det er vigtigt, at de to aktører samarbejder og understøtter hinandens arbejde. Samtidig er det nødvendigt med en klar rollefordeling og en gensidig respekt for hinandens arbejde. Et samarbejde mellem frivilligråd og frivilligcenter vil styrke begge parter i at nå deres mål.

4.1 Det anbefales, at frivilligrådet, i de kommuner, hvor der er et frivilligcenter, har et tæt samarbejde med frivilligcentret med en klar rollefordeling.

Eksempelvis, at frivilligrådet og frivilligcentret i samarbejde får defineret hver deres rolle, samt hvordan de i fællesskab kan arbejde for den frivillige sektor.

Eksempelvis, at frivilligrådet og frivilligcentret henviser til hinanden på deres hjemmesider samt beskriver deres samarbejde.

Eksempelvis har flere frivilligråd gode erfaringer med fast at mødes med frivilligcentret en eller flere gange årligt. På møderne kan rådet og centret orientere om forskellige initiativer, indsatser og aktiviteter. Mødet kan også bruges til at lave en plan for samarbejdet frem mod næste møde.

Eksempelvis, at frivilligråd og frivilligcenter samarbejder om afholdelse af arrangementer og kurser for frivillige. Det kan være i forbindelse med § 18-midler og input til politiske beslutninger.

Eksempelvis samarbejde om at lave en oversigt over frivillige organisationer i kommunen, som kan trykkes og/eller ligge online på kommunens, frivilligrådets og frivilligcentrets hjemmeside, så både borgere, frivillige og kommunale medarbejdere kan finde informationer om de frivillige organisationer. Oversigten kan fx indeholde organisationernes formål, aktiviteter og kontaktoplysninger.

Eksempelvis samarbejde om udarbejdelse og implementering af retningslinjer for samarbejdet mellem frivillige og professionelle på de offentlige institutioner, hvor repræsentanter fra de kommunale institutioner ligeledes er vigtige at inddrage.

4.2 Det anbefales, at der sidder en repræsentant fra frivilligcentrets bestyrelse i frivilligrådet og omvendt.

Eksempelvis kan der sikres en kontinuerlig orientering fra hhv. frivilligråd og frivilligcenter om aktørernes arbejde ved, at der sidder en repræsentant fra frivilligcentrets bestyrelse i frivilligrådet og omvendt.

Eksempelvis kan der på hvert møde i frivilligrådet eller på bestyrelsesmøder for frivilligcenteret være et fast punkt på dagsordenen, hvor medlemmet, der repræsenterer frivilligråd eller frivilligcenter, giver en orientering om, hvad der er sket siden sidst, og hvad der er planer om i den kommende tid.

4.3 Det anbefales, at frivilligrådet understøtter oprettelsen af et frivilligcenter i kommuner uden et frivilligcenter. Samtidig bør frivilligcentre i kommuner uden et frivilligråd understøtte oprettelsen af et frivilligråd.

Eksempelvis, at frivilligrådet over for kommunen påpeger fordelene ved et frivilligcenter. Her kan frivilligrådet med fordel trække på erfaringer fra kommuner med et frivilligcenter.

Eksempelvis, at frivilligrådet stiller sig til rådighed i arbejdet med at få etableret frivilligcenteret, når det er blevet politisk vedtaget.

Eksempelvis, at frivilligcenteret oplyser kommunen og de frivillige organisationer om muligheden for at oprette et frivilligråd i kommunen.

Eksempelvis, at frivilligcenteret stiller deres viden og hjælp til rådighed ved oprettelsen af et frivilligråd bl.a. i forbindelse med definitionen af frivilligrådets formål og opgaver.

Frivilligrådet

Frivilligrådet er sat i verden for at bidrage til, at alle de mange frivillige, der gør en forskel for sårbare og udsatte mennesker har de bedst mulige betingelser og vilkår.

Frivilligrådet er et uafhængigt råd, som rådgiver socialministeren, Folketinget og andre aktører. Rådet består af 12 medlemmer, der alle enten er en del af eller har tætte snitflader til den frivillige sociale sektor. Det gør rådet i stand til at finde velfunderede løsninger til, hvordan den frivillige sociale sektor kan vokse sig større og stærkere. Rådet kæmper bl.a. for, at det ikke er for besværligt og bureaukratisk tungt at være en frivillig organisation, og at der er ordentlig finansiering til sektoren.

Frivilligrådet ønsker at have en tæt kobling til de lokale frivilligråd ved at understøtte deres arbejde og have en løbende dialog og erfaringsudveksling.

Se mere på vores hjemmeside og kontakt os, hvis du har spørgsmål.

 frivilligraadet.dk

 info@frivilligraadet.dk

